

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.1.620/2024/8.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke
Dr. Demeter Zsuzsanna, előadó bíró
Dr. Harangozó Attila, bíró
Dr. Metzing Márton, bíró
Dr. Boros Tibor, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2025. szeptember 18.

Az ügy tárgya: becsületsértés vétsége

Terhelt: ...

Első fok: Debreceni Járásbíróság, 89.B.17/2023/26., ítélet, tárgyalás,
2024. január 9.

Másodfok: Debreceni Törvényszék, 18.Bf.75/2024/6., végzés, tanácsülés,
2024. június 13.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a becsületsértés vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Debreceni Járásbíróság 89.B.17/2023/26. számú ítéletét és a Debreceni Törvényszék mint másodfokú bíróság 18.Bf.75/2024/6. számú végzését hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

[1] **I.** 1. A Debreceni Járásbírósága a 2024. január 9. napján meghozott 89.B.17/2023/26. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki becsületsértés vétségében [Btk. 227. § (1) bekezdés a) pont], ezért őt megrovásban részesítette és kötelezte az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

[2] Az ellentétes irányú fellebbezések folytán eljáró Debreceni Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2024. június 13. napján meghozott 18.Bf.75/2024/6. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[3] 2. A jogerős ítélet tényállásának lényege szerint a terhelt a rendőrkapitányságon ... bü. szám alatt folyamatban lévő bűnügyben meghatalmazott jogi képviselőként járt el tanú 1 érdekében.

[4] Az ügyvéd foglalkozású terheltet 2021. november 11. napján panaszbeadvány elkészítésével és benyújtásával bízta meg tanú 1 édesanyja, személy 1. Ennek érdekében külön megbízási szerződést is kötöttek, amely szó szerint meghatározta a nyomozó hatósághoz írandó beadvány szövegét.

[5] A terhelt ennek alapján még a fenti napon elektronikus úton tanú 1 meghatalmazottjaként beadványt terjesztett elő a rendőrkapitányság Vezetőjének, személy 2 címezve, melyben azt kifogásolta, hogy az ügy előadója, személy 3 r. ftörm. telefonon több esetben minősíthetetlen hangnemet használt személy 1-gyel, az általa képviselt tanú édesanyjával szemben, miközben az édesanya a tanú meghallgatását és szembesítését megelőzően néhány nappal személyesen megkereste, hogy közölje, a fiát megműtötték és néhány hétig nem lesz járóképes.

[6] Azt állította, hogy erre „személy 3 minősíthetetlen hangnemen ordibálni és fenyegetőzni kezdett vele, hogy az elővezetését fogják elrendelni gyermekének. Tehát láthatólag nincs azon az értelmi színvonalon, hogy felfogja, hogy egy életmentő, súlyos mellkasi műtét után, néhány hét ágynyugalomra van szüksége a tanúnak, tehát nem hallgathatja meg, főleg úgy nem, hogy a tanú ne menjen be a rendőrkapitányságra”.

[7] A beadványban rögzített „láthatólag nincs azon az értelmi színvonalon, hogy felfogja” kifejezés a becsület csorbítására alkalmas volt.

[8] A beadvány személy 3 sértettnek is bemutatásra került. Személy 3 sértett a Btk. 459. § (1) bekezdés 11. pont k) pontja értelmében hivatalos személy, aki munkaköri feladata ellátása során került kapcsolatba a terhelt által képviselt tanú 1 édesanyjával.

[9] **II.** 1. A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, melynek törvényi alapjaként a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját és a Be. 649. § (6) bekezdését jelölte meg.

[10] Indokolása szerint az alapügyben eljáró bíróságok Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) (a továbbiakban: Alaptörvény) XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való alapjogba ütközően állapították meg a terhelt bűnösségét és alkalmaztak vele szemben megrovást, mert döntésüket nem valósághű tényállásra alapították.

[11] Az elsőfokú ítéletből személy 1 és a terhelt vallomásának idézése mellett rámutatott, hogy kétséget kizáróan bizonyított tény, hogy a panaszbeadvány nem a terhelt saját értékítéletét tartalmazta, azt az ügyfele megbízása alapján készítette el, mely a megbízási szerződésben foglaltak szó szerinti idézéséből állt. Az elsőfokú ítélet indokolásából idézve az ott felhívott EBH.2017.B.11. számú döntés vezérmondatát, azzal érvelt, hogy miután a terhelt személy 1 értékítéletét adta tovább, az eleve kizárta a terhelt büntetőjogi felelőssége alapját képező tényállásszerűség megvalósulását, erre tekintettel pedig a bűnfelelőssége megállapítását.

[12] További érvelése szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdés 2. mondatában írt azon rendelkezés, amely szerint a védő nem vonható felelősségre a védelem ellátása során kifejtett véleménye miatt, a jelen esetben is irányadó. Kifejtette, hogy a szóban forgó rendelkezésben testet öltő alkotmányos védelem a büntetőeljárás során kiterjed az egyéb érdekeltnek minősülő tanú jogi képviselőtét ellátó ügyvédre is. A Be. 59. § (1) bekezdés f) és i) pontját hivatkozva utalt rá, hogy fiatalokú tanú 1 meghatalmazott képviselőjeként a terhelt egyszersmind a tanú érdekében eljáró ügyvéd is volt, így a védelemhez való alkotmányos jogból eredően az ügyvédi tevékenysége során kifejtette véleménye miatt nem vonható felelősségre. Mindez – álláspontja szerint – a Btk. 15. § g) pontjában és a Btk. 24. §-ában meghatározott jogszabály engedélye mint büntethetőséget megszüntető ok megállapítására vezet.

[13] Indítványában normatartalomként az Ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Ügyvédi tv.) 1. § (1)-(3) bekezdésében, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:272 és 6:273. § (1) bekezdésében, az ügyvédi hivatás etikai szabályairól és elvárásairól szóló 6/2018. (III.26.) MÜK szabályzat (a továbbiakban: ügyvédi etikai kódex) 2.2., 2.3., 2.4. pontjában, valamint az Alaptörvény véleménynyilvánítás szabadságáról szóló IX. cikk (1) és (4) bekezdésében írt rendelkezéseket szövegszerűen is rögzítette.

[14] Mindezek alapján elsődlegesen az alapügyben hozott jogerős ügydöntő határozat megváltoztatását és a terhelt vád alóli, a Be. 566. § (1) bekezdés b) pontjára vagy d) pontjára alapított felmentését, másodlagosan a jogerős ügydöntő határozat hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

[15] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.168/2025/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak találta, ezért a jogerős ítélet hatályban fenntartását indítványozta.

[16] Indokolásában kifejtette, hogy a védő felülvizsgálati indítványa kizárólag azon része tekintetében vizsgálható érdemben, amelyben a védő azt állítja, hogy az alapügyben eljáró bíróság a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától eltérve, büntető anyagi jogszabálysértéssel állapította meg a terhelt bűnösségét, mivel a terhelt terhére rótt cselekmény a becsületsértés vétségét nem valószínűsította meg.

[17] Ebben a körben pontosan megjelölt alkotmánybíróági határozatok rögzítésével bemutatta az Alkotmánybíróóság által a véleménynyilvánítás szabadsága körében kidogozott teszt egyes lépéseit, továbbá a bírói döntés, a bíró személyének, továbbá a közhatalom gyakorlását érintő kritikák körében megfogalmazott álláspontokat azzal, hogy a jelen esetben a terhelt megnyilvánulása nem mint védő részéről történt meg, tartalmát tekintve nem közhatalmi tevékenység kiritkája volt, célja a sértett emberi méltóságában való öncélú megsértésére irányult és nincs annak jelentősége, hogy saját elhatározásból vagy megbízás alapján tette.

[18] Mindezek alapján a bíróság a büntető anyagi jogszabályi rendelkezésekkel összhangban állapította meg a terhelt bűnösségét a terhére rótt bűncselekményben.

[19] 3. A terhelt védője a Legfőbb Ügyészség átiratára írásban tett észrevételében a felülvizsgálati indítványban foglaltak fenntartásáról nyilatkozott.

[20] **III. A felülvizsgálati indítvány alaptalan.**

[21] 1. A felülvizsgálat az a Be. XC. Fejezetben szabályozott rendkívüli jogorvoslati forma, amely a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben – anyagi vagy eljárásjogi kifogás által – az anyagi jogerő bekövetkeztével lezárt büntetőjogi főkérdés ismételt eldöntésének lehetőségét biztosítja. Mint rendkívüli jogorvoslat kivételes jellegét a büntetőeljárás kódex a támadható határozatok körének, a jogorvoslat okainak, a felülbírálat

terjedelmének korlátozásával biztosítja, és ehhez ennek megfelelően az általános eljárástól eltérő eljárási szabályokat is alkot.

[22] A felülvizsgálatnak a Be. 648. §-a értelmében kizárólag a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen van helye, és a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe.

[23] A Kúria az eljárására irányadó szabály szerint – a hivatalból vizsgálandó felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértésen túl – a jogerős ügydöntő határozatot csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül [Be. 659. § (5) bekezdés].

[24] Jelen esetben a felülvizsgálati indítvány a felülvizsgálat két törvényi okát is állította; egyrészt önmagában a törvénysértő bűnösségmegállapítást [Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont], másrészt a bűnösség törvénysértő megállapítását eredményezően a Kúria közzétett határozatától való eltérést [Be. 649. § (6) bekezdés].

[25] 2.1. A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja felülvizsgálati okként akkor valósul meg, ha a jogerős ítéleti tényállásban foglalt terhelti magatartás nem meríti ki (semmilyen) bűncselekmény törvényi tényállási elemeit, avagy – ugyancsak az irányadó tényállásból kitűnően – büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok ellenében került sor a terhelt elítélésére. Ilyen esetben az indítvány célja a terhelt felmentése, vagy vele szemben az eljárás megszüntetése. A felülvizsgálati indítvány tartalmát és célját tekintve elsődlegesen egyértelműen ezt célozta.

[26] A felülvizsgálati eljárásban azonban megkerülhetetlen – a Be. 650. § (2) bekezdésében és a Be. 659. § (1) bekezdésében rögzített – szabály a tényálláshoz kötöttség és a tényállás támadhatatlansága. A Be. 650. § (2) bekezdése azt rögzíti, mely szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható; míg a Be. 659. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[27] A tényállás irányadósága azt is jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, így a tényállás megállapítására vezető bizonyítás, annak terjedelme, alapossága vagy helyessége, támadhatatlan.

[28] Ebből következően a felülvizsgálat során a bizonyítás eredményeként megállapított tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága nem bírálható felül, a jogerős ítéletben rögzített tényállás nem változtatható meg.

[29] Az indítvány tehát szükségtelenül idézett a terhelt, illetve az alapügyben kihallgatott tanú vallomásából és ugyancsak figyelembe nem vehető módon értékelte azokat a terhelt bűnössége ellen érvelve. A Kúria – korábbi határozataihoz hasonlóan – elvi éllel mutat rá arra, hogy felülvizsgálati indítványban az egyes bizonyítékok tartalmának idézése, összevetése, hitelt érdemlőségük megítélése és azokból további ténybeli következtetések levonása minden esetben szükségtelen. Ha ugyanis egy bizonyíték tartalma az ítéleti tényállással egybecsengő, úgy a jogerős ítéletben megállapított tényállás közvetlenül hivatkozható; ha viszont a tényállással ellentétes, vagy a tényállásban nem szerepeltetett tényeket tartalmaz, akkor a felülvizsgálat során nem vehető figyelembe.

[30] Mindezek alapján az indítványozó alapügyben felmerült bizonyítékok értékelésével kapcsolatos állításai, az arra történő hivatkozás, hogy a kétséget kizáró módon nem bizonyított tény nem lehet a terhelt terhére értékelni, továbbá, hogy az alapügyben eljáró bíróságok a döntésüket nem a valósághű tényállásra alapították, a felülvizsgálatban értékelés

tárgya nem lehet, hiszen azok a egyrészt a bírói bizonyítékértékelő tevékenységet, másrészt azon keresztül közvetve, továbbá közvetlenül az irányadó tényállást támadják. Az indítvány felülvizsgálata e részei tekintetében – a fenti törvényi rendelkezések alapján – a törvényben kizárt.

[31] Az eljáró bíróság által levont jogkövetkeztetések – így a bűnösség megállapításának és a cselekmény jogi minősítésének – helyessége már felülvizsgálat tárgya lehet, azonban az kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el (Kúria Bfv.II.388/2021/6.).

[32] 2.2. A felülvizsgálati indítvány a bűnfelelősség törvénysértő megállapítását két különálló érvelés alapján, de a forrás szempontjából mégis azonosan, az alanyisággal összefüggő okozati alapon támadta. Elsődleges állítása, hogy a bűncselekményt nem a terhelt követte el, miután a bűncselekményre vezető értékítélet nem a sajátja, hanem mástól származó és bizonyítottan általa csak közvetített volt, de – másodlagos érvelése szerint – a közvetített értékítélet miatt sem vonható felelősségre a védelem alkotmányos alapjogának védeltsége miatt.

[33] A Btk. 227. § (1) bekezdés a) pontja alapján felel a becsületsértés vétsége miatt, aki a 226. §-ban meghatározottakon kívül mással szemben a sértett munkakörének ellátásával, közmegegyezésének teljesítésével vagy közérdekű tevékenységével összefüggésben a becsület csorbítására alkalmas kifejezést használ, vagy egyéb ilyen cselekményt követ el.

[34] A Legfőbb Ügyészség helytállóan utalt az Alkotmánybíróság 3329/2017. (XII. 8.) AB határozatával kialakított azon tesztre, amely alapján a közéleti szereplőket érintő közlések értékelhetőek, az Alkotmánybíróság 3214/2022. (V. 11.) számú határozatára, továbbá a 3093/2019. (V. 7.) AB végzésére, és ezzel összefüggően azt a helytálló – és a Kúria által is osztott – megállapítást tette, mely szerint jelen esetben is arról van szó, hogy a terhelt által személy 3 értelmi színvonalának a társadalmilag elvárthoz képest elmaradó szintjére való hivatkozása már nem a közhatalmi tevékenység kiritkája volt, hanem az öncélú bántás. Ez pedig nem áll a véleménynyilvánítás szabadságának védelme alatt [Bfv.1126/2019/5. (BH 2020.196.)].

[35] A felülvizsgálati indítvány lényege azonban nem is ennek, illetve a tényállásbeli közlés értékítélet jellegének cáfolatában áll, hanem abban, hogy az nem a terheltől származó – az indítvány szerinti szóhasználat, nem a terhelt saját– értékítélet volt, ezért nincs helye a terhelt felelősségre vonására.

[36] Az irányadó tényállás szerint azonban a terhelt volt az, aki tanú 1 meghatalmazottjaként a beadványt előterjesztette személy 3 eljárását kifogásolva, és ennek keretében a sértett értelmi színvonalára vonatkozó, szóban forgó megjegyzést megtette; a közlés nyelvtani szövegezése, de még csak arra utaló írásjel sem veti fel annak a lehetőségét, hogy ez a megjegyzés más, adott esetben a tanú édesanyjától származó vélemény, illetve annak továbbítása lenne. Márpedig a becsületcsorbító bűncselekmények esetében az annak alapját képező közlés mindig önmagában, változtatás, kiegészítés, csorbítás és következtetések nélkül ítélandó meg. Egy kijelentés, a megtörténtekor, mind személyhez fűzötten, mind szövegét tekintve rögzül, legfeljebb magyarázható. Következésképp a konkrét közlésből ki nem tűnő, kizárólag utólag hivatkozott körülmény annak jogi jellegének megítélése kapcsán közömbös.

[37] Ehhez képest pedig a közölt értékítélet a terhelt saját értékítélete volt, mivel a közlés szövegéből kizárólag ez tűnik ki.

[38] Mindazonáltal az az anyagi jogi kifogás, miszerint a terhelt bűnössége azért nem állapítható meg, mert nem a saját, hanem más személy értékítéletét közvetítette, önmagában is téves. Az indítvány ebből generál mentesülési okot arra az esetre, ha a közlést tevő nem a saját, hanem más értékítéletét továbbítja egy újabb közlés formájában. Ennek azonban

semmiféle jogszabályi alapja nincs. A becsületsértés törvényi tényállása nem tartalmaz olyan kitételt, amely szerint az elkövető saját maga által kialakított értékítéletét kell, hogy tükrözze a használt, a becsület csorbitására alkalmas kifejezés a cselekmény megvalósulásához, így a körülmény valójában közömbös.

[39] Nem ad okot eltérő jogi következtetésre a Kúria Bfv.III.1125/2016/6. számú határozata sem; erről a Kúria a későbbiekben, a Be. 649. § (6) bekezdése szerinti felülvizsgálati ok vizsgálata kapcsán ad számot.

[40] 2.3. A felülvizsgálati indítványnak a jogszabály engedélye mint büntethetőséget kizáró okra való hivatkozása és annak indokolása ugyancsak alapjában téves.

[41] Az indítványt előterjesztő védő helytállóan idézte az Alaptörvény XXVIII. Cikk (3) bekezdés 2. mondatában írt rendelkezést, azonban azt helytelenül vonatkoztatta a terhelt tényállásban írt perbeli pozíciójára.

[42] Az irányadó tényállás szerint a terhelt – az indítvány szerint sem vitatottan – a tanú érdekében eljáró ügyvéd volt.

[43] A Be. Harmadik Része a büntetőeljárásban részt vevő személyek alcím alatt, a Be. 37. §-ában nevezi meg pontosan, hogy kit, milyen megnevezéssel illet és tekint annak. E szerint a büntetőeljárásban a terhelt, a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy, a védő, a sértett, a magánvádló, a pótmagánvádló, a magánfél, a vagyoni érdekelt, az egyéb érdekelt és törvényben meghatározottak szerint az eljárás alá vont jogi személy vesz részt.

[44] A védő a büntetőeljárás önálló alanya, a büntetőeljárás alapvető rendelkezései között szabályozott védelemhez való jog megtestesítője, az a közreműködő, akit a terhelt a személyes védekezésen túl védelmének biztosítására igénybe vehet [Be. 3. § (2) bekezdés]. A védő tehát kizárólag a terhelthez rendelt büntetőeljárási szereplő, aki a Be. 41. § (1) bekezdése alapján – főszabályként – ügyvéd lehet.

[45] A terhelttel szemben a tanú a bizonyítási eszközök között felsorolt tanúvallomás személyi forrása [Be. 165. § a) pont], az irányadó tényállás alapján – mint büntetőeljárási résztvevő – a Be. 37. §-ában felsorolt egyéb érdekelt [Be. 58. § (2) bekezdés b) pont]. Az egyéb érdekelt büntetőeljárási jogai gyakorlásának vagy kötelezettsége teljesítésének elősegítése érdekében a büntetőeljárásban a tanú érdekében eljáró ügyvéd segítőként vehet részt [Be. 59. § (1) bekezdés i) pont].

[46] A terhelt képviselőjét ellátó ügyvéd mint védő, és a tanú képviselőjét ellátó ügyvéd mint a tanú érdekében eljáró segítő tehát egyértelműen differenciált büntetőeljárási szereplők, amely arra tekintettel is szükségszerű, miután büntetőeljárási jogaik és kötelezettségeik eltérőek.

[47] A felülvizsgálati indítványban hivatkozott, az Alaptörvény XXVIII. Cikk (3) bekezdés két mondatot foglal magában. Az első mondat szerint a büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. A második mondat pedig deklarálja, hogy a védő nem vonható felelősségre a védelem ellátása során kifejtett véleménye miatt. A normaszöveg megfogalmazása tehát egyértelmű; nem az ügyvédre általánosságban, nem valamennyi ügyvédi tevékenységre, hanem kizárólag az a büntetőeljárásban eljáró védőre vonatkozik, senki másra, így a tanú érdekében eljáró ügyvédre sem interpretálható.

[48] Mivel tehát a hivatkozott alkotmányos rendelkezés nem vonatkozik a terheltre mint tanú érdekében eljáró ügyvédre, a teljesség érdekében mutat rá a Kúria arra, hogy az egyébként sem jelenti a védő teljes immunitását bármilyen, e tevékenysége körében kifejtett tevékenysége kapcsán.

[49] Az Ügyvédi tv. az általános rendelkezések között az ügyvédi hivatás tevékenység jellegét, annak mibenlétét, egyfajta definícióját adja meg, amikor úgy szabályoz, hogy az ügyvédi hivatás az ügyfél jogai és jogos érdekei érvényesítésének, kötelezettségei teljesítésének elősegítésére, az ellenérdekű felek közötti jogvita – lehetőség szerinti – megegyezéssel történő lezárására irányuló tevékenység, amely tevékenység magában foglalja az igazságszolgáltatásban való közreműködést [Ügyvédi tv. 1. § (1) bekezdés]. Az ügyvédi hivatás, meghatározásából kitűnően elsősorban a jogalkalmazáshoz és az igazságszolgáltatáshoz kapcsolódó tevékenység.

[50] A törvény kifejezetten rögzíti, hogy az ügyvédi tevékenység az ügyfél és az ügyvéd közötti bizalmon alapul, mellyel azt is kifejezésre juttatja, hogy az ügyvédi tevékenység gyakorlása esetén nem érvényesül pártatlansági követelmény, hiszen az ügyvédi tevékenység gyakorlójának a jognak és az ügyfele érdekeinek legmegfelelőbb szolgáltatást kell nyújtania [Ügyvédi tv. 1. § (2) bekezdés].

[51] Az ügyvédi hivatás gyakorlása garanciális okokból a közhatalmi szervektől függetlenül történik, azonban az emellett törvényi alapú ügyfélérdek sem ad felhatalmazást az ügyvédi tevékenység parttalan folytatására, határait a jogbiztonság követelményét érvényre juttató normák kijelölik. Az Ügyvédi törvény már maga is általánosságban megköveteli, hogy az ügyvéd kizárólag a jog által biztosított kereteken belül érvényesítse a jogot kereső ügyfél érdekét, annak előírásával, hogy az ügyvédi tevékenység gyakorlójának az ügyvédi tevékenységet – többek között – a jogszabályok megtartásával kell gyakorolnia, továbbá az ügyvédi tevékenység gyakorlása nem irányulhat jogszabály megkerülésére, jogszabályba ütköző célra, vagy ilyen jogügyletben való közreműködésre [Ügyvédi tv. 1. § (3) és (5) bekezdés]. Az ügyvéd-ügyfél viszonylatában kifejezetten azt rögzíti, mely szerint a jogi képviselő ellátása során az ügyvéd köteles megtagadni az ügyfél utasításának végrehajtását, ha az jogszabályba ütközik vagy jogszabály megkerülésére irányul [Ügyvédi tv. 39. § (4) bekezdés].

[52] A büntetőjog területére konkretizálva a védő büntetőeljárási kötelezettségeit meghatározó törvényi előírás a védő részére a terhelt érdekében minden törvényes védekezési eszköz és mód kellő időben történő felhasználását, továbbá a védekezés törvényes eszközeiről a terhelt felvilágosítását írja elő [Be. 42. § (4) bekezdés b) és c) pont], vagyis a terhelt érdekében való közreműködés korlátjaként ellentmondást nem tűrően szabályozza a törvénynek való megfelelést. E határt átlépő magatartás, a súlyától függően fegyelmi vétség (Ügyvédi tv. 107. §), de adott esetben bűncselekmény megállapítására is vezethet.

[53] Az Alaptörvény felülvizsgálati indítványban is hivatkozott előírása, mely szerint a védő nem vonható felelősségre a védelem ellátása során kifejtett véleménye miatt, a norma szövegezése alapján behatárolt kereteket teremt, hiszen kifejezetten a védőről, a védelem ellátásának köréről és a védői véleményről szól, mely leginkább akként értelmezhető, hogy a védő nem vonható felelősségre azért, mert az általa képviselt terheltet ártatlannak vagy kevésbé felelősnek tartja és annak hangot is ad.

[54] Összegzőképpen tehát a védő tevékenységének is megvannak a legális korlátai, így a tanú érdekében eljáró ügyvéd – akire az alaptörvényi rendelkezés nem is vonatkozik – szintén nem mentesülhet a felelősség alól azon az alapon, hogy a – bűncselekményt megvalósító – megbízásnak megfelelően járt el.

[55] A Kúria rámutat arra, hogy az ügyvédi etikai kódex egyes rendelkezései az ügyvéd és az általa képviselt ügyfele bírósági és hatósági eljárásban való közreműködése módját illetően szolgálnak követendő szabályként. A 13.1. pont az ügyvéd kommunikációjával összefüggésben úgy szabályoz, mely szerint az ügyvédi tevékenység gyakorlója tárgyalásai és eljárásai során hivatása hagyományainak megfelelően érintkezik a bíróságok, hatóságok tagjaival, valamint mindenki mással, akivel eljárása során kapcsolatba kerül, részükre a kellő

megbecsülést és tiszteletet megadja, valamint azt saját hivatásával szemben is elvárja. Ezentúl a 13.2. pont azt is előírja, hogy az ügyvédi tevékenység gyakorlója felhívja az ügyfele figyelmét a bírósági és hatósági eljárás szabályaira, azok megtartására, valamint a bíróság és a hatóság méltóságának tiszteletben tartására.

[56] Ehhez képest a jogszabály engedélye mint büntethetőséget kizáró ok (Btk. 24. §) alappal nem vethető fel.

[57] 3.1. A Be. 649. § (6) bekezdése szerinti a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától való eltérés esetén felülvizsgálati indítvány akkor terjeszthető elő, ha az eltérés a büntető anyagi jog szabályainak Be. 649. § (1) bekezdésben meghatározott megsértését eredményezte vagy a Be. 649. § (2) bekezdésben meghatározott eljárási szabálysértést eredményezett.

[58] E felülvizsgálati ok tehát nem teljes mértékben önálló, hanem a Be. 649. § (1) vagy (2) bekezdése szerinti kifogás alátámasztására ad további lehetőséget azzal, hogy lehetővé teszi a felülvizsgálatot önmagában a jogkérdésben való eltérésre hivatkozással.

[59] Tekintettel arra, hogy a Kúria a párhuzamosan felhívott Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti felülvizsgálatot már elvégezte, helyütt kizárólag az állított, jogkérdésben való eltéréssel kapcsolatos álláspontját indokolja.

[60] 3.2.1. Ennek kapcsán előrebocsátja, hogy a Be. 649. § (6) bekezdésén alapuló felülvizsgálatnak kizárólag a Bírósági Határozatok Gyűjteményében – nem pedig más módon – közzétett határozatától való eltérésre hivatkozással van helye. Ekként nem alapozza meg a felülvizsgálatot (a kizárólag) a Bírósági Határozatok (Kúriai Döntések) című folyóiratban közzétett bírósági határozattól való eltérés. Jelen esetben a védő a Kúriai Döntések című folyóiratban való közzététel alapján jelölte meg a határozatot, de mivel az egyébiránt a Bírósági Határozatok Gyűjteményében is közzétételre került és elérhető (Kúria Bfv.III.1125/2016/6.), így az attól való indokolatlan eltérés lehet – az egyéb törvényi feltételek megléte esetén – felülvizsgálat alapja.

[61] 3.2.2. Ki kell térni arra, hogy a Be. 652. § (1) bekezdés első mondata általánosságban, valamennyi törvényi felülvizsgálati okra vonatkozóan, a második mondat pedig azon túlmenően, kifejezetten a Be. 649. § (6) bekezdése szerinti felülvizsgálati okra vonatkozóan meghatározza a felülvizsgálati indítvány azon alapvető tartalmi követelményeit, amelyek az elintézéshez nem mellőzhetők. Ennek megfelelően az indítványozónak, ha a felülvizsgálatot a Be. 649. § (6) bekezdésére alapítja, a felülvizsgálati indítványban meg kell jelölnie a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatát és annak azt a részét, amelytől a felülvizsgálattal támadott ügydöntő határozat eltér.

[62] Ennek kereteinek meghatározása során abból kell kiindulni, hogy a Be. 649. § (6) bekezdésében meghatározott felülvizsgálat alapjául szolgáló eltérés azonban kizárólag jogkérdésben való eltérés lehet. A jogkérdésben való eltérés fogalmi előfeltétele – anyagi jogi sérelem esetén – a tényállás (a jogalkalmazás alapjául szolgáló releváns tények) teljes azonossága; ebben az esetben kifogásolható, hogy a bíróság – az azonos tények jogi megítélése során – eltért a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától.

[63] Minderre tekintettel pedig a Be. 649. § (6) bekezdése szerinti okon alapuló felülvizsgálat esetén az indítványozó indokolási kötelezettsége magában foglalja az ügyazonosság és a jogi megítélés eltérő elbírálásának bemutatását, azaz azon jogilag releváns tények megjelölését, amelyek a hivatkozott és a támadott határozat alapjául szolgáló tényállásban, illetve az eljárás során azonosak, majd annak kifejtését, hogy ezen azonos tényeket a bíróság a két határozatban mennyiben bírálta el eltérően. További törvényes elvárás és ekként követelmény az indítványban annak a megjelölése is, hogy a támadott határozatnak

a közzétett határozattól való eltérése miként eredményezte az anyagi jog szabályainak a Be. 649. § (1) bekezdésben meghatározott megsértését, vagy a Be. 649. § (2) bekezdésben meghatározott mely eljárási szabálysértést eredményezett (Kúria Bfv.II.746/2021/9.).

[64] A jelen ügyben a felülvizsgálati indítványban a védő mindössze az elsőfokú ítélet indokolásában elvi bírósági határozatként hivatkozott EBH 2017.B.11. számú döntés vezérmondatát idézte, nem végzett tényállásbeli összevetést és nem fejtette ki részletesen, hogy miben látja az eltérést, valamint, hogy az eltérés a büntető anyagi jog szabályainak milyen, a Be. 649. § (1) bekezdésben meghatározott megsértését eredményezte.

[65] Mivel azonban a korábban írtak szerint a védő a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti indítványát – más mellett – arra alapította, hogy a terhelt nem saját, hanem más személy értékítéletét továbbította közlés formájában, kikövetkeztethető, hogy a védő a Bírósági Határozatok című folyóiratban megjelentetett döntvény azon vezérmondatával látott eltérést, miszerint „a becsületsértő a saját értékítéletét adja tovább”, tekintettel arra, hogy jelen ügyben a terhelt nem a saját – hanem ügyfele – értékítéletét továbbította.

[66] Ennek kapcsán előjáróban arra kell utalni, hogy mivel a hivatkozott folyóiratban megjelentett döntéshez fűzött szerkesztői vezérmondat nem része a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatának, az attól való eltérés felülvizsgálat alapja sem lehet. A védő által hivatkozott mondattal összefüggésben a szóban lévő határozat [34] bekezdése az alábbiakat tartalmazza: „Ehhez képest alapvető különbség van aközött, hogy az elkövető a tényállításával a hallgató jövőbeni értékítéletére apellál, avagy aközött, hogy eleve értékítéletet mond. Előbbi a hallgatót meg akarja győzni saját igazáról, utóbbi viszont már készen szállítja a saját álláspontját, értékítéletét”.

[67] A védő indítványa alapján tehát az vizsgálható, hogy a támadott határozat ehhez képest foglalt-e el jogkérdésben eltérő álláspontot.

[68] 3.3. A védő a publikált döntésben foglaltakat akként értelmezte, hogy aszerint a becsületsértés csak akkor valósul meg, ha a közlés megtevője a saját magától eredő értékítéletet továbbítja becsületsértő tartalommal, akkor azonban nem, ha az általa közölt értékítélet – jelen esetben a közlésből ki sem tűnő módon – mástól ered. Ennek azonban – ahogy arra a Kúria már korábban kitért – semmiféle jogszabályi alapja nincs és nem tulajdonítható ilyen értelmezés a hivatkozott referenciahatározatnak sem.

[69] Könnyen belátható, hogy a szóban forgó közzétett határozat és annak a védő által hivatkozottakhoz kapcsolható része a becsületsértés és a rágalmazás, a tényállítás és értékítélet elhatárolására vonatkozik, nem pedig a becsületsértés törvényi tényállási elemeit értelmezi. Ennek megfelelően az értékítélet fogalmához fűzött „saját” jelző nem a közlés megtevője és egy harmadik személy (a közlésben foglalt értékítélet eredeti megalkotója) között, hanem a közlés megtevője és címzettje között különböztet akként, hogy míg rágalmazás esetén az értékítéletet a rágalmozó által közölt tények alapján a közlés befogadója vonja le, úgy becsületsértésnél maga a közlés tevője közli az értékítéletet, nem bízva azt a befogadóra. Ez az értékítélet pedig azért „saját”, mert az magától a közlés megtevőjétől, azaz a becsületsértés elkövetőjétől származik, függetlenül attól, hogy a mögötte lévő gondolat egyébként kitől ered; nem pedig a közlés befogadója alkotja meg, mint rágalmazás esetén.

[70] Következésképp a Kúria Bfv.III.1125/2016/6. számú határozatának nem tulajdonítható olyan értelem, miszerint abban akként foglalt volna állást, hogy nem valósul meg becsületsértés, ha az elkövető más becsületsértő értékítéletét továbbítja a közlés befogadója felé. Ennek megfelelően a jelen ügyben felvetett jogkérdésben elfoglalt álláspont fogalmilag nem lehet a Kúria hivatkozott határozatától eltérő.

[71] 4. A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak eljárási szabálysértés miatt is kétségekívül helye van, azonban az eljárási törvény kizárólag a

Be. 649. § (2) bekezdés a)-f) pontjában kimerítően felsorolt okokból biztosítja a felülvizsgálat igénybevételének a lehetőségét. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy a felülvizsgálati indítványban állított eljárási szabálysértés vizsgálatára csak akkor kerülhet sor, ha az a büntetőeljárási törvényben taxált eljárási szabálysértések között szerepel.

[72] Az indítvány által a tisztességes eljárás sérelmére vonatkozó állítás, még megnevezése ellenére sem vonható az eljárási szabály körébe; az ugyanis az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott alkotmányos alapjog, érvényesülése a Kúria által a felülvizsgálati eljárásban – mivel az nem a Be. 649. §-ában megjelölt felülvizsgálati ok – közvetlenül nem vizsgálható.

[73] A Kúria a teljesség érdekében ugyanakkor megjegyzi, hogy a tisztességes eljárás követelményének sérelmére – tartalmát tekintve – maga az indítvány sem mint eljárási szabálysértésre tekintett, azt a bűnösség megállapításával összefüggésben hivatkozta, amely valójában a bűnösség anyagi jogi alapú támadása és szerves része az indítvány által megjelölt a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában meghatározott – a Kúria által érdemben megvizsgált – felülvizsgálati oknak.

[74] Mindezek alapján a Kúria – mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványnak – a Be. 660. § (1) bekezdés főszabálya alapján tanácsulésen, a Be. 655. § (1) bekezdésében meghatározott összetétel szerint eljárva – nem adott helyt és a megtámadott határozatokat a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[75] *A döntés elvi tartalma*

Büntetőeljárást foganatosító rendőr értelmi színvonalának a társadalmilag elvárthoz képest elmaradó szintjére való hivatkozás nem a közhatalmi tevékenység kritikája, hanem öncélú bántás, ami a becsületsértés vétségének megállapítását megalapozhatja. A közlésben meg nem jelenő tartalom a közlés jogi jellegének megítélése során közömbös. A tanú érdekében eljáró ügyvéd nem mentesülhet a felelősség alól azon az alapon, hogy – bűncselekményt megvalósító – megbízásnak megfelelően járt el, az Alaptörvény XXVIII. Cikk (3) bekezdésében megfogalmazott vélemény védettség a büntetőeljárásban eljáró védőre vonatkozik, másra, így a tanú érdekében eljáró ügyvédre nem interpretálható.

[76] **IV.** Az ítélet ellen a Be. 6. § (4) bekezdése alapján nincs helye fellebbezésnek; felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[77] Az ugyanazon jogosult általi ismételt indítvány előterjesztésének tilalma, illetve az azonos tartalmú indítvány ismételt előterjesztésének tilalma a Be. 652. § (6) és (7) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdése alapján az ilyen indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2025. szeptember 18.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Metzing Márton s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró